

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide

8

Številka: 542-08-1/2017/ EPA 2502-VII
Ljubljana, 15. 1. 2018

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je, na podlagi tretjega odstavka 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) oblikovala naslednje

P o r o č i l o

**k Predlogu resolucije o družinski politiki 2018–2028 »Vsem družinam prijazna družba«
(ReDP18–28)**

Komisija Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je na 1. seji 11. 1. 2018 obravnavala Predlog resolucije o družinski politiki 2018–2028 »Vsem družinam prijazna družba« (ReDP18–28), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije.

Komisija predlog resolucije **podpira**.

Komisija ugotavlja, da je predlog resolucije pripravljen na podlagi 17. člena Družinskega zakonika (Uradni list RS, št. 15/17), ki predvideva, da Državni zbor na predlog Vlade Republike Slovenije sprejme resolucijo o družinski politiki za obdobje 10 let. Kot izhaja iz predloga resolucije, je njen namen določitev temeljnih ciljev in ukrepov na področju družinske politike v obdobju 2018–2028, s katerimi se želi izboljšati kakovost družinskega življenja. Kot ključne cilje predloga resolucije predlagatelj navaja izboljšanje kakovosti družinskega življenja, s poudarkom na visoki ravni kakovosti življenja otrok; zagotavljanje varstva in zaščite družin in posameznih družinskih članov (zlasti otrok) ter ustvarjanje pogojev, ki bodo spodbudno vplivali na odločanje za družino.

Predlog resolucije po besedah predlagatelja sledi pomembnim spremembam, ki so se v zadnjih desetletjih odvile na področju družine in družinskega življenja v Sloveniji in ostalih razvitih državah (spreminjanje partnerskih vlog, pluralizacija družinskih oblik in načinov družinskega življenja, spremembe partnerskih odnosov in družinskih vlog itd.). Nova resolucija bo nadomestila že skoraj četrletje staro Resolucijo o temeljnih oblikovanju družinske politike v Republiki Sloveniji iz 1993, katere temeljna načela, ki so še vedno aktualna, predlagatelj sicer še naprej ohranja (usmerjenost k vsem družinam, zaščita otrokovih pravic, spoštovanje avtonomnosti družine itd.). Kljub temu pa predlagatelj poudarja večjo konkretnost novega predloga resolucije, kar se tiče ciljev, ukrepov in kriterijev za evalvacijo njihove implementacije.

Predlagatelj navaja, da družinska politika temelji na integralnem pristopu, da je samostojna, a vendar neločljivo povezana z drugimi politikami (stanovanjsko, socialno, politiko trga dela, zdravstva, vzgoje in izobraževanja itd.) in strateškimi dokumenti na posameznih področjih. Na nujnost povezovanja različnih politik z namenom celovitega odziva na nizko stopnjo rodnosti v Sloveniji in zagotavljanja kvalitetne družinske politike je komisija opozorila že ob obravnavi Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (ZSDP-1B), EPA 2417-VII. Pri tem je opozorila na nujnost bolj pro-aktivnega delovanja stroke, politike in javnosti na tem področju ter podprla predlog državnega svetnika prof. dr. Matjaža Gamsa, da Državni svet organizira posebno tematsko konferenco na to temo. Predlog za organizacijo konference je podprlo tudi Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Komisija je bila seznanjena tudi s stališčem Inštituta Republike Slovenije za socialno varstvo (IRSSV), ki je pri oblikovanju predloga resolucije aktivno sodeloval s pripombami in ga podpira. Njegovo vsebino ocenjuje kot dobro, saj ponuja podrobno analizo trenutnega stanja in ukrepe, oblikovane na tej podlagi. IRSSV predvsem izraža zadovoljstvo z napovedanim opuščanjem oz. odpravo varčevalnih ukrepov ter poziva k čimprejšnjemu sprejemu novega Programa za otroke in mladino (pretekli se je iztekel 2016), saj je s položajem družine močno povezan prav položaj otrok. Pri tem IRSSV meni, da predložena resolucija na področju varstva otrok ponuja dovolj dobre podlage, da se bo v prej omenjenem programu lahko slednje zgolj še dopolnilo z nekaterimi trenutno še manjkajočimi ukrepi. Kot možnost za izboljšave vsebine pa IRSSV izpostavlja bolj analitičen pristop pri oblikovanju kazalnikov (podrobneje bi se jih lahko razdelalo v več skupin: makro, procesne itd.), kar bi olajšalo evalvacijo zastavljenih ukrepov in doseganja zadanih ciljev.

Komisija je podrobneje razpravljala tudi o stanovanjski politiki, ki predstavlja pomemben element, ki lahko vpliva na kvaliteto življenja družin in rodnost. Kot ključno je bilo izpostavljeno zagotavljanje dostopnih stanovanj za mlade družine, tako za nakup kot najem. O tem je večkrat v preteklih letih razpravljala tudi Ekonomsko-socialni svet, tudi v okviru podpisa Socialnega sporazuma 2015–2016. Veliko oviro pri osamosvajanju mladih družin namreč predstavlja prav nesistemska ureditev dostopa do ustreznih stanovanj. Pri tem komisija poziva k razmisleku o možnih ukrepih v obliki posebnih finančnih spodbud za mlade družine in tiste, ki šele pričakujejo otroke. Predlaga se tudi mednarodna primerjava in prenos dobrih praks iz tujine, zlasti skandinavskih držav. Slabi pogoji za ustvarjanje družine namreč vplivajo na rodnost, posledično pa na zniževanje delovne sile in gospodarsko aktivnost.

Tako Ministrstvo za okolje in prostor kot Stanovanjski sklad Republike Slovenije sta potrdila zavedanje o nujnosti zagotavljanja ustreznih stanovanj za mlade družine. Pri tem so bili izpostavljeni nekateri aktualni in bodoči projekti Stanovanjskega sklada Republike Slovenije, ki je v 2016 spremenil politiko poslovanja in jo usmeril predvsem v najem, s čimer naj bi se zadostilo potrebam vseh skupin prebivalstva, predvsem mladih in družin (projekt F-2 javnih najemnih stanovanj v Zelenem gaju na Brdu – vsa stanovanja so bila oddana že ob prvem razpisu; potrjena gradnja velikega števila najemnih stanovanj (preko 850) v Ljubljani, v sodelovanju z Mestnim stanovanjskim skladom Ljubljana; pridobitev zemljišč za gradnjo pribl. 1500 stanovanj na dveh lokacijah v Mariboru; javni razpis za sofinanciranje gradnje s posameznimi občinami - konec decembra 2017 že odobreni prvi dve vlogi za posojila za gradnjo novih neprofitnih najemnih stanovanj v Mestni občini Ljubljana in Občini Vojnik itd.).

Tudi Ministrstvo za okolje in prostor kot enega od ključnih ukrepov prilagajanja potrebam populacije navaja spremembo stanovanjske politike v smislu pospešenega uvajanja stroškovne najemnine in stanovanjskega dodatka (o tem se medresorsko usklajuje z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti). Dodatno poudarja pomembnost usklajenosti obravnavanega predloga resolucije z Resolucijo o nacionalnem stanovanjskem programu 2015–

2025, pri čemer se slednja dotika celotne populacije, aktualno obravnavani predlog resolucije pa se posveča predvsem stanovanjski problematiki družin.

Komisija je v zvezi z zagotavljanjem ustreznih stanovanj opozorila tudi na določene podatke glede nezmožnosti vzdrževanja stanovanj, ki so bila pridobljena v času preoblikovanja družbene lastnine v zasebno v devetdesetih letih prejšnjega stoletja (kar 40 % teh stanovanj naj bi bilo neustrezno vzdrževanih zaradi finančnih stisk ipd.) in na težavo, ki jo to lahko predstavlja v prihodnje z vidika ohranjanja ustreznih življenjskih pogojev družin ter fonda za bivanje primernih stanovanj na trgu. Prav tako komisija opozarja na določen delež lastniških stanovanj (tudi v lasti države), ki so prazna, in poziva k razmisleku o možnih ukrepih v zvezi s tem (dodatna obdavčitev; drugi načini aktivnejšega spodbujanja oddaje v najem).

Komisija je z vidika demografskih izzivov, rodnosti ter dolgoročno vzdržnega razvoja družbe razpravljala tudi o vprašanju (ne)ustreznosti izhodišč, na katerih temelji predlog resolucije in ki sledijo evropskim politikam na tem področju (vprašanje ali je odločitev za spodbujanje rasti populacije dolgoročno dobra z vidika ohranitve planeta). Pri tem je bilo podano mnenje, da bi bilo treba razvoj družinske politike osnovati na drugačnih vrednotah od obstoječih, saj študije kažejo, da na rodnost v veliki meri vpliva predvsem vprašanje stopnje zaščite in občutka varnosti ženske v njenem okolju, kar pa v okviru evropskih držav trenutno naj ne bi bilo zagotovljeno v zadostni meri.

Komisija je predlog resolucije proučila tudi z vidika ustreznosti uporabe strokovnega izrazoslovja, pri čemer ugotavlja, da je večina uporabljenih izrazov s področja varstva invalidov v predlogu resolucije ustreznih. Izpostavlja pa nepravilno rabo določenih besed oziroma besednih zvez (npr. »osebe z invalidnostjo« (str. 51), »invalidni« (str. 65; Ukrepi, sedma alineja; Kriteriji, osma alineja) itd.) in posledično poziva k uporabi splošno dogovorjenih in ustrežnejših izrazov v samostalniški besedni vrsti (v tem primeru »invalidi«).

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Tomaž Horvat.

Mag. Nuša Zupanec, l.r.
sekretarka komisije

Boris Šuštaršič, l.r.
predsednik komisije